

voor onszelf. Ik meende, dat niet alleen ik, maar ook de kerkeraad, op grond van het „niet binden“, zou moeten opkomen tegen de schorsingen. De tijd, dat we de naar binnen gekeerde kant naar buiten zouden keeren, zou stellig komen. Maar wat ik niet heb willen zien, heb ik tenslotte moeten zien: het was één stuk diplomatie en kerkelijke politiek. Dat bracht mij tot mijn uitdrukkingen van Zondag 18 Mei. (Bij de bevestiging van nieuwe belijders. D.V.). Het was een getuigenis tegen onwaarschijnlijkheid. Op dien Zondag heeft de kerkeraad echter niet vergaderd. Ik meende daarna werkelijk een keer ten goede te ontdekken, maar toen (23 Mei) heb ik mij nog meer laten binden dan te voren. Werkelijk, ik wilde mijn ideaal niet prijsgeven; met een hoopvol hart dronk ik uitdrukkingen in (uit het stuk van 23 kerkeraadsleden, D.V.), die de goede kant uitwezen, en het andere slikt ik. Ik heb trouwens dat stuk niet schriftelijk voor me gehad, dus niet kunnen overwegen.

Zondag 8 Juni (op de gemeentevergadering 's avonds, D.V.) is het niet voorgelezen. Er is alleen gezegd, dat we elkaar gevonden hadden. Het aanvaarden van dat stuk door de beide predikanten is juist, de bekrachtiging door de gemeentevergadering is niet geschied, (bedoeld zal zijn door een stemming, D.V.) op één na zijn alle sprekers met bezwaren naar voren gekomen.

Dat ik bij die gelegenheid opmerkte: „ik denk niet aan vrijmaking“, was, omdat ik die weg niet op wilde, mijn ideaal niet wilde prijsgeven. Ik heb (echter) nooit verklaard, dat ik vrijmaking zonde achtte voor God: scheuren heb ik zonde genoemd, „maar“, merkte ik dan op: „aan welke zijde ligt de oorzaak?“.

Tot zoover de brief van Ds Spijker. Zew. voegde er ook bij een afdruk van het stuk, dat na zijn vrijmaking bij de leden der Gereformeerde kerk te Urk is thuisbezorgd (en reeds in ons blad gepubliceerd is, Redactie). Het doet een blik slaan in de diepte van den ernstigen strijd, door hem gestreden.

C. DE VRIES.

— BATAVIA. Uit een particulieren brief, afkomstig uit Batavia: Op den Soendaweg 47a heeft gisteravond een, zonder dat we dit zochten, historische gebeurtenis plaats gevonden. Ds Sobering, Chr. Geref. predikant, veld prediker te Makassar, had ons t.a.v. de kerkinstellingsbrief geschreven, waaruit bleek, dat hij met meer dan normale belangstelling onze kerkelijken strijd volgde en gaarne met ons als kerkeraad in contact wenschte te komen. Dat contact zou kunnen plaatsvinden, wanneer hij zijn vrouw van de „Sibajak“ zou afhalen en dat laatste heeft Zaterdag plaats gevonden. Zondagochtend na den kerkdienst zijn we met twee auto's op stap gegaan om hem te zoeken. We vonden hem met z'n gezin in een Transit kamp. Na een heel gezellig gesprek, dat al gauw kwam op den kerkelijken strijd, werd een afspraak gemaakt tot samenspreking: Woensdagavond a.s.

Gisteravond hebben we Ds S. van het kamp opgehaald om bij ons ter kerk te gaan. Onderweg gaf hij aan kapt. Nugteren te kennen, dat hij, zoo daar behoefte aan gevoeld werd, bereid was, — overigens zonder eenig opdringen — om een stichtelijk woord te spreken. Op den Soendaweg aangekomen, bracht kapt. Nugteren dit aan

den kerkeraad over. We hebben toen een korte beraadslaging gehouden. Daarbij hebben we ons zelf twee vragen ter beantwoording voorgelegd:

a. Kunnen en mogen we Ds S. beschouwen als onzen broeder in Christus?

b. Mogen we van hem verwachten een zuivere schriftuitlegging?

We hebben alle vier na ernstig overleg — je begrijpt wat er in ons hart omging; ik zelf dacht aan het laatste gesprek, dat ik met opa en opoe in Assen gehad heb — voor Gods aangezicht niet gedurfd om deze vragen ootkennend te beantwoorden.

We leven in een overgangstijd, in een tijd, waarin wat de Chr. Geref. in de vorige eeuw vreesden en waarom ze een formeele eenheid zonder materiele eenheid niet begeerden, werkelijkheid is geworden, gruwelijke gesanctioneerde en gerectioneerde werkelijkheid. In dezen overgangstijd, waarin de Chr. Geref. kerken en Geref. kerken elkander wederkeerig zoeken in de pers en in persoonlijk contact, en waarin we het gescheiden kerkelijk leven ook hoe langer hoe meer bewust gaan zien als zonde voor God, in die tusschen periode plaatst God ons, die toch reeds zulke moeilijke beslissingen los van het Moederland moeten nemen, plotseling voor deze concrete vraag. Waar dan ook in Nederland zou door telefonisch contact anderen advies gevraagd kunnen worden. En hier moesten wij als jonge ambtsdragers beslissen over deze eigenlijk zoo uitermate belangrijke aangelegenheid.

We meenden voormelde eenvoudige vragen ons te moeten stellen en na het contact, dat we tot heden met Ds S. gehad hebben, konden we deze o.i. niet met „neen“ beantwoorden. Bovendien overwogen we, dat noch schorsingen noch afzettingen noch eenig andere tuchtmaatregel uit het verleden tusschen ons in stond. En zoo hebben we eenparig gezegd: ja. Ds Sobering was zelf bereid om ambtelijk op te treden, dus met uitspreking van den zegen. Doch daartoe vonden we geen vrijmoedigheid. Zoals de situatie momenteel zich voordoet, is hij voor ons geen wettige ambtsdrager. Het nog kerkelijk gescheiden leven, dat God niet welbehagelijk is en waardoor tegenover de wereld Christus smaadheid wordt aangedaan, is er helaas nog.

Zoo heeft Ds Sobering een stichtelijk woord gesproken; onvoorbereid: een heerlijke troostvolle en zuivere uitlegging van Philippenzen 4:6 en 7: „Weest in geen ding bezorgd, maar laat uwe begeerten in alles door bidden en smeeken, met dankzegging, bekend worden bij God. En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal Uwe harten en Uwe zinnen bewaren in Christus Jezus“.

Ik behoef niet te zeggen, dat ook de kerkelijke zorgen en begeerten, hoewel niet breeduit, in deze schriftuitlegging betrokken werden.

De voorzang was Ps. 27: 7 en het was, alsof ik weer in de Lutherse Kerk in Den Haag zat op de bekende vergadering van bezwaarden. Was dit een partiele verdere doorwerking van de Reformatie? Is dit geen reële stap verder, een niet georganiseerde, en spontane, waaruit het hart spreekt?

Bij mijn weten heeft nog geen Chr. Geref. predikant in een Geref. Kerk in Ned. een stichtelijk woord gesproken. Maar gebeurden dergelijke feiten ook niet vóór de her-

eeniging in 1892? Mag dit aangemerkt worden als een nieuwe mijlpaal in Christus' kerkvergaderend werk?

Hier in N.O.I. zit men met acute moeilijkheden!

Moet de kerkeraad een Chr. Geref. broeder die bij ons in de kerk graag het Heilig Avondmaal zou vieren, weren? Van tweedele genoodigden: „volle en waardige gasten“ willen we niet weten. Het zou m.i. alleen kunnen, indien hij gewoon lid wordt van de Geref. kerk en zich ook bewust is van deze stap.

Daarom is o.i. het contact en de hereeniging met de Chr. Geref. van zoo'n eminent belang. Laat men in Nederland toch in het geloof en lezende het hooge priesterlijk gebed ernst maken met deze voor ons hier zoo dringende aangelegenheid. In Utrecht gaan de Geref. naar de Jans kerk, de Chr. Geref. naar de kerk aan de Wittevrouwen-singel, maar hier zijn de Chr. Geref. militairen volkomen dakloos. Wil ons ook niet in verzoeking brengen met „gast lidmaatschappen“. We kunnen toch geen tucht oefenen, indien we den kerkmuur tusschen de Chr. Geref. a priori onaangetaast laten?

Ik zou de kerken in Nederland willen toeroepen: betoon ook Uw geloofsgehoorzaamheid om wat onze kant betreft al het mogelijke te doen om de schande (die ook schade meebrengt) van dit kerkelijk gescheiden leven op te heffen. Zou Christus, het Hoofd van het Lichaam (kerk), niet van ons vorderen, dat we een einde maken aan het feit, dat het eene lid tegen het andere zou zeggen: wat heb ik met U van doen?

Je weet, hoe ik, toen ik naar Indië ging, de hoop uitgesproken heb, dat we daar zouden samengaan: Chr. Geref. en Geref. en hoe ik in Holland al dienaangaande contact wilde opnemen. Van het laatste is niets meer gekomen, maar, zonder dat we dit konden voorzien, heeft God gisteravond ons gegeven het eerste gloren van een mogelijk komende hereeniging. We zeggen niet: hier kan het wel. Neen, daarin zijn Holland en Indië één. Wat hier kan en mag, kan en mag ook in het Moederland.

En daarom, indien de kerken geen bezwaar maken tegen dat precedent, laat het haar dan aansporen om het daarbij niet te laten. Acht men deze stap te vroeg gedaan, laat men dan zorgen zoo vlug mogelijk dit felt te achterhalen, door het niet als een oase in de woestijn jarenlang te laten en dus te verwaarlozen!

In onze verhouding met de Chr. Geref. zijn er „zorgen“ we willen noch zorgeloos zijn, noch „bezorgd“, maar onze „begeerte“ ook dienaangaande door „bidden“ en „smeeken“ (dit zij een cri de coeur in Indië) „bekend worden bij God“, onder dankzegging aan wat reeds plaats vond. Zoo zal de „vrede Gods“ onze „harten en zinnen bewaren in Chr. Jezus“.

De kerkdienst begon met: „zoo ik niet had geloofd, dat in dit leven mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou.....“ en eindigde met de eschatologische jubelzang (Ps. 73:12 en 13): „..... Zoo zult Gij zijn voor mijn goed, mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed“.

Een historisch moment? Misschien.

Maar zeker: een roeping van Christus-wege tot eenheid in Vader en Zoon, „opdat de wereld geloove, dat Gij mij gezonden hebt“.....

K. S.

De Heere, Die alles wel heeft gemaakt, verblijdde ons zeer met een Zoon.

JACOBUS PIETER.

Ds J. P. v. d. STOEL.
Moesiweg 7, Batavia.

G. v. d. STOEL—
ROEST.

Herman Colleniusstraat 48,
Groningen.

TE KOOP AANGEBODEN:

een in prima staat verkerend
JAQUET MET VEST
(vooroorl., zonder punten).
Brieven No. 250, Bureau „De
Reformatie“, Goes.

TE KOOP:

Pracht eiken Orgel,
merk Lindholm, 6 spels, 20 reg.
Zeer geschikt voor zaal.
A. SNIJERS,
Cronjélaan 17, Zeist.

Zoo juist verscheen:

**AUGUSTINUS
OVER DEN STAAT**

GEDACHTEN VAN
AUGUSTINUS
verzameld, vertaald en
ingeleid door

Prof. Dr. A. SIZOO

I. De Staat Gods en
de staat der wereld.
II. De Staat. - III. De
regering. - IV. De
wet. - V. Kerk en
Staat. - VI. Oorlog
en vrede. - VII.
Samenvatting.

Prijs f 2.— Geb. f 2.95.
Verkrijgbaar bij de Boek-
handel.

J. H. KOK N.V. KAMPEN

Thans verscheen in het
ECCLESIA-ARSENAL

de 2e en 3e aflevering
van het Bijbelstudiewerk

DE GESCHIEDENIS DER GODSOPENBARING

Inhoud van deze twee afleveringen:

Ds I. de Wolff en „De geschiedenis van hemel en aarde
in haar aanvang en voortgang“
Ds G. van Dooren
Ds G. van Dooren „De geschiedenis van Adam“

Ieder, die de Schrift wil verstaan,
moet zich dit werk aanschaffen

Bij intekening prijs per afl. f 1.15

UITGEVERIJ J. BOERSMA - ENSCHEDE

Er is nog een kleine voorraad van

Een theater in Dachau

door Ds HERM. KNOOP,

met een inleidend woord van Prof. Dr. K. SCHILDER.

PRIJS f 3.90.

Dit boek gaat over de martelaren der Kerk. Een documentair
werk van Kerkhistorische betekenis. Het behoort in elk
Christelijk gezin, niet slechts om het te lezen, maar ook om
het te bewaren voor het navolgende geslacht, dat weten moet
wat er in de Kerk gebeurd is.

In geen Gereformeerd gezin mag dit ontbreken.

Verkrijgbaar bij den boekhandel of rechtstreeks bij
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., GOES, Giro 36000.

LAAT NU UW JAARGANG
„DE REFORMATIE“
IN BINDEN.

f 3.— per jaargang.

Register wordt bijgeleverd.

BOEKBINDERIJ VAN KUIJK
Zalmstraat 1 — Scheveningen

ANTIEKE

Klokken, Meubelen, Tegels,
Tin- en Koperwerk, enz.,
enz. koopt en verkoopt:

Kunsthandel „OUD HOLLAND“
(eig. J. van Dijk), Rotterdam,
Cl. de Vrieselaan 80, Tel. 36466.

TE KOOP AANGEBODEN:

Gemeene Gratie, 3 deelen van
Kuyper.
De Voleinding, 4 deelen van
Kuyper.
Alles in prachtband, nieuw, bij
A. JONKER, A 133, Grootegast

Van 26 Juli—9 Augustus en
van 16 Augustus—30 Augustus
wordt voor deze periodes een
NET HUIS TE VELP (G.)
aangeboden. Brieven onder No.
249, aan het Bureau van „De
Reformatie“ te Goes.

Tegen begin September zoekt
Dr. WESTERHUIS voor zich en
zijn 20-jarige schoolg. pleeg-
dochter een

**JUFFROU VOOR DE
Huishouding**

van Geref. beg. — geen dienst-
bode. Hulp voor ruw werk, was
buitenshuis, 6 weken vacante.
Salaris volgens afspraak.
Adres: Utr.weg 50, Arnhem.

Meisje, 22 j., biedt zich aan als
HULP IN DE HUISHOUDING
in gezin met kinderen in 't Zuid-
den des lands. Brieven onder
no. 251, Bureau van dit blad.

Zoo juist verscheen:

**KARL BARTH EN
DE KINDERDOOP**

door

Prof. Dr. G. C. BERKOUWER

Barth's beschouwing
over de Kinderdoop is
een der voornaamste
onderwerpen van het
theologisch gesprek
van deze tijd. Ook
meelevende kerkleden
interesseren zich voor
deze kwestie. Het gaat
hier om de belijdenis
zelf en de wekelijkse
praktijk der kerk. Het
is een vraagstuk van
verstrekende kerke-
lijke betekenis. Prof.
Berkouwer toetst in
dit boek Barth's op-
vatting aan de Bijbel
en aan de historie der
kerk.

Een zeer belangrijk en ac-
tueel boek.

Prijs f 3.50 - Geb. f 4.75.

Verkrijgbaar bij de Boekhandel.

Uitgave van

J. H. KOK N.V. KAMPEN

Beschaafde Juffrouw, m. l., er-
varen huish., zoekt

**ZELFSTANDIGE
BETREKKING.**

Brieven onder No. 252, Bureau
„De Reformatie“ te Goes.

COPIER-INDICHTING „ECCLESIA“

Eigenaar J. VERMIJ,
Koningin Emmakade 194,
DEN HAAG,

Telefoon 39.84.92,
Postrekening 305250.

COPIER-, TYPE- en ADRESSEERWERK

Medewe
Prof. E
Ds H. I
v. Til, I

Alle
aan:
Adm.

INHOUD
Synodoe
schrijven
Op en c
wet. sch
ding en
VI. —
cadeau
Uit Am

Wat
leerde
ders er
en nad
We
zeggen,

Het
van des
vertelle
minste
te berel
Reedi
Dr Siet
over ve
zich cri
Dr A.
Kuyper
inzake
van Sie
constru
vinden
schouw
aanvlog
Op e
rentie
stelling
verbond
is opge
makelij
een eig
praeadv
ducht
der stu
vanzelf.
Uitve
later in
artikele
boek
werden
Wij
voor-zic
De v
dit bon
„Bon
Christu
rekende
scheide
Hij is
dat aml
van Ch
om ze
geplaat
werking